

DOBRODRUŽNÝ CESTOVNÝ RUCH

Vladimír Čech, Jana Vašková
(eds.)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
FAKULTA HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

DOBRODRUŽNÝ CESTOVNÝ RUCH

Dobrodružné a extrémne športy a aktivity

Vladimír Čech, Jana Vašková
(eds.)

PREŠOV 2025

DOBRODRUŽNÝ CESTOVNÝ RUCH
Dobrodružné a extrémne športy a aktivity

Vysokoškolská učebnica

Editori: Vladimír Čech
Jana Vašková

Autori: Vladimír Čech
Jana Vašková
Robert Ištók
Miriama Javorská
Bohuslava Hrončeková Gregorová
Pavel Hronček

Recenzenti: prof. RNDr. Peter Chrastina, PhD.
doc. PhDr. Daniela Matušíková, PhD.
doc. RNDr. Dagmar Popjaková, PhD.

Vydanie: druhé, doplnené a rozšírené

Vydala: Prešovská univerzita v Prešove
vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2025

Publikácia bola vydaná elektronicky v Digitálnej knižnici UK PU:
<https://elibrary.pulib.sk/elpub/document/isbn/9788055535722>

Publikácia vznikla s podporou projektu GaPU 9/2024: Geografické aspekty poľovníckeho turizmu (na príklade Slovenskej republiky).

© Vladimír Čech, Jana Vašková, Robert Ištók, Miriama Javorská,
Bohuslava Hrončeková Gregorová, Pavel Hronček, 2025
© Prešovská univerzita v Prešove, 2025

ISBN 978-80-555-3569-2 (print)
ISBN 978-80-555-3572-2 (online)

OBSAH

ÚVOD	5
1 ZÁKLADNÝ POJMOVÝ APARÁT	8
1.1 Dobrodružstvo	8
1.2 Dobrodružný cestovný ruch	13
1.3 Dobrodružný a extrémny šport	20
2 OBJAVITELIA A HOROLEZCI AKO PRIEKOPNÍCI DOBRODRUŽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU	25
2.1 Oceány (moreplavci)	27
2.2 Pevniny (cestovatelia)	35
2.3 Hory (horolezci)	53
3 ČLENENIE A ŠTRUKTÚRA DOBRODRUŽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU	76
3.1 Dobrodružné a extrémne športy a aktivity vo vzduchu	86
3.2 Dobrodružné a extrémne športy a aktivity vo vode	96
3.3 Dobrodružné a extrémne športy a aktivity na zemi	118
3.4 Dobrodružné a extrémne športy a aktivity na snehu a ľade	155
3.5 Dobrodružné a extrémne športy a aktivity pod zemou	169
3.6 Najbizarnejšie dobrodružné a extrémne športy a aktivity ..	175
4 RIZIKO A MOTIVÁCIA V DOBRODRUŽNOM CESTOVNOM RUCHU	187
4.1 Riziko a nebezpečenstvo v dobrodružnom cestovnom ruchu	188
4.2 Motivačné faktory dobrodružného cestovného ruchu	193
5 ŠPECIFIKÁ A TRH DOBRODRUŽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU	203
5.1 Rozdiely a špecifiká dobrodružného cestovného ruchu	203
5.2 Trh dobrodružného cestovného ruchu	210

6	BUDÚCNOSŤ, TRENDY A OBLASTI VÝSKUMU DOBRODRUŽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU.....	220
6.1	Budúcnosť a trendy v dobrodružnom cestovnom ruchu	220
6.2	Oblasti výskumu dobrodružného cestovného ruchu	234
7	DOBRODRUŽNÝ CESTOVNÝ RUCH NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY (VYBRANÉ PRÍKLADY).....	239
7.1	Poľovnícky turizmus ako aktivita dobrodružného cestovného ruchu na Slovensku	244
7.2	Speleoturizmus ako aktivita dobrodružného cestovného ruchu na Slovensku	258
7.3	Via ferrata ako aktivita dobrodružného cestovného ruchu na Slovensku	286
7.4	Banský turizmus ako aktivita dobrodružného cestovného ruchu na Slovensku	307
	ZÁVER	339
	ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	341
	ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK	354

ÚVOD

„Je lepšie sa opotrebovať ako zhrdzavieť.“

Denis Diderot

Odvetvie cestovného ruchu sa vyznačuje dynamickým rozvojom na základe viacerých hľadísk. Jedným z nich je aj vznik nových, resp. alternatívnych foriem. V rámci vnútornej štruktúry cestovného ruchu je jednou z takýchto foriem dobrodružný cestovný ruch. Pod týmto pojmom si bežný človek najčastejšie predstaví presuny jednotlivcov z jedného miesta na druhé za účelom objavovania, výskumu alebo realizácie určitej náročnejšej športovej aktivity, pričom jedným z hlavných výstupov týchto troch činností je dobrodružstvo. Z hľadiska destinácie sa dobrodružná turistika podľa všeobecných predstáv realizuje vo vzdialených, ťažšie dostupných náročnejších prírodných oblastiach so zvýšeným stupňom nebezpečenstva a rizika pre účastníkov. Predpokladá sa, že dobrodružní turisti (najmä pri náročnejších aktivitách) majú istý stupeň zručností a skúseností, ktoré im umožňujú vykonávať danú aktivitu s minimalizáciou rizika a nebezpečenstva. Sú však aj turisti s malými či žiadnymi skúsenosťami, ktorí dobrodružné aktivity realizujú pod dohľadom a vedením skúsených inštruktorov a sprievodcov.

Dobrodružný cestovný ruch zahŕňa viacero foriem a konkrétnych aktivít, zvyčajne rozdelených na hard a soft kategóriu. K hard kategórii patria aktivity ako horolezectvo, jaskyniarstvo, potápanie a podobne, k soft napr. rybársky turizmus, ziplin, jazda na koni, let balónom a ďalšie. Dobrodružný turizmus je doménou mladých ľudí, najmä jeho hard kategória, ktorí sú slobodní, bez záväzkov a s dostatkom času sa naplno venujú dobrodružným aktivitám. Tým, že dobrodružná turistika tlačí turistov, aby vystúpili zo svojej komfortnej zóny, vytvára pocit vzrušenia a prináša veľa nezabudnuteľných zážitkov. Je to spôsobené najmä vykonávaním rizikových a fyzicky náročných extrémnych aktivít, návštevou exotických vzdialených destinácií, zažívaním kultúrneho šoku, vytváraním silnejšieho puta s prírodou, prekonávaním svojich vlastných psychických a fyzických limitov, resp. bariér. Pri soft aktivitách má dominantné zastúpenie stredná veková kategória. Ide spravidla o ľudí usadených, s rodinným zázemím, s určitým postavením v práci, ktorí preferujú „menej vzrušujúce a menej rizikové“ aktivity v rámci dobrodružnej turistiky.

Spomedzi všetkých odvetví a sektorov cestovného ruchu má práve trh dobrodružnej turistiky najväčší potenciál rastu. Ten je podporený kombináciou viacerých faktorov. Ide najmä o dopyt mladej i strednej generácie po dobrodružných aktivitách rôzneho charakteru, ktorý ovplyvňuje aj vznik nových foriem dobrodružného turizmu. Rastúci disponibilný príjem účastníkov dobrodružnej turistiky spôsobuje, že turisti sú ochotní viac investovať do zážitku z dobrodružstva, čím dobrodružná turistika prestáva byť doménou bohatých, finančne zabezpečených dobrodruhov. Trh sa rozrastá aj vznikom špecializovaných agentúr a cestovných kancelárií, ktoré dokážu poskytnúť dobrodružnému turistovi „služby šité na mieru“. Vzrastá tiež podpora miestnych, regionálnych, resp. štátnych samospráv z hľadiska vytvárania legislatívnych a hospodárskych podmienok pre rozvoj dobrodružného cestovného ruchu. Popularitu dobrodružnej turistiky, a tým pádom aj rozširovanie trhu, podporujú aj sociálne siete, resp. celkovo virtuálny priestor. Umožňujú zdieľanie informácií, reklamu a prostredníctvom inovácií poskytujú tiež virtuálne prehliadky a simulácie rôznych aktivít. Na druhej strane existujú určité bariéry a limity rozvoja v tejto oblasti, ide najmä o neočakávané prírodné podmienky a katastrofy, pravdepodobnosť nehôd a úrazov, vysoká neakceptovateľná miera rizika, finančná náročnosť niektorých dobrodružných aktivít, limity v oblasti únosnosti niektorých prírodných lokalít, resp. konflikty medzi požiadavkami ochrany prírody na jednej strane a antropogénnym využívaním na druhej strane.

Napriek popularite a rozvoju dobrodružného cestovného ruchu je vedeckej a odbornej literatúry z tejto oblasti pomenej. Ide najmä o monografie a články zahraničnej proveniencie. Predkladaná vysokoškolská učebnica sa zameriava na geografické aspekty dobrodružného cestovného ruchu a podáva ucelený prehľad o štruktúre, členení a súčasnom stave tohto dynamicky sa vyvíjajúceho odvetvia turizmu. Je rozdelená do 7 hlavných kapitol so zameraním na objasnenie základného pojmového aparátu, náčrt historického vývoja, základné parametre trhu dobrodružnej turistiky, riziká a motivácie, výskumné témy a predikciu vývoja v tejto oblasti do budúcnosti a analýzu súčasného stavu a potenciálu dobrodružného turizmu na Slovensku. Nosnou kapitolou učebnice je kapitola 3, ktorá charakterizuje jednotlivé dobrodružné aktivity podľa prostredia, v ktorom sa vykonávajú. Autori uskutočnili v tejto kapitole výber 169 dobrodružných a extrémnych športov a aktivít v 5 rôznych prostrediach. Za hlavnými kapitolami nasledujú otázky a úlohy na opakovanie. Spomenuté kapitoly obohacujú autori aj vlastnými skúsenosťami, nakoľko viacerí z nich sú praktickí dobrodružní cestovatelia,

ktorí si mnoho aktivít vyskúšali na „vlastnej koži“, resp. sa im venujú dlhodobo.

Predložené druhé vydanie je rozšírené oproti prvému o kapitolu 7, kde podávame náčrt potenciálu dobrodružného cestovného ruchu na Slovensku a charakterizujeme 4 oblasti, ktoré je možné pod dobrodružný cestovný ruch zaradiť a u ktorých registrujeme dynamický rozvoj. Ide o speleoturizmus, lezenie po zaistených cestách (via ferratách), poľovnícky a banský (mine) turizmus. Podstatne rozšírená a doplnená je aj nosná kapitola 3, kde bolo pridaných ďalších 64 dobrodružných a extrémnych športov a aktivít. Vzhľadom na doplnenia viacerých nových informácií resp. celých odstavcov textu do jednotlivých kapitol sa rozšíril aj počet kontrolných otázok a úloh uvedených v ich závere.

Vysokoškolská učebnica je určená predovšetkým študentom Katedry geografie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v troch študijných programoch: 1. Učiteľstvo geografie v kombinácii, v študijnom odbore Učiteľstvo a pedagogické vedy; 2. Geografia a manažment krajiny, v študijnom odbore Vedy o Zemi a 3. Regionálna geografia a regionálny rozvoj, v študijnom odbore Vedy o Zemi. Taktiež ju môžu využívať aj študenti Katedry geografie a geológie Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici ako doplnkový študijný materiál v rámci výučby viacerých predmetov študijného programu Aplikované geovedy v študijnom odbore Vedy o Zemi. Zároveň poskytuje vhodnú informačnú bázu aj pre širokú akademickú obec. Učebnica takéhoto charakteru v rámci Slovenskej republiky ešte nebola doposiaľ spracovaná. Autori privítajú námety a pripomienky k skvalitneniu jej obsahu a zároveň ďakujú recenzentom za posúdenie ako aj všetkým, ktorí sa nejakým spôsobom podieľali na jej tvorbe.

Pozn.: Fotografie použité pri obrazovej dokumentácii jednotlivých dobrodružných či extrémnych športov a aktivít v kapitole 3, resp. aj inde v texte učebnice sú k dispozícii na webe Wikimedia Commons. Sú v súlade s príslušnými licenciami Creative Commons, ktoré umožňujú kopírovať a redistribuovať materiál v akomkoľvek médiu alebo formáte na akýkoľvek účel, dokonca aj komerčný, pričom nedochádza k porušovaniu autorských práv ani k inému protiprávnemu konaniu. Menšia časť fotografií pochádza z archívu autorov a 4 obrázky boli vytvorené s využitím nástrojov umelej inteligencie.

DOBRODRUŽNÝ CESTOVNÝ RUCH
Dobrodružné a extrémne športy a aktivity

Vysokoškolská učebnica

Editori: doc. RNDr. Vladimír Čech, PhD.
Ing. Jana Vašková

Autori: doc. RNDr. Vladimír Čech, PhD.
Ing. Jana Vašková
prof. RNDr. Robert Ištók, PhD.
Mgr. Míriama Javorská
doc. PaedDr. Bohuslava Hrončeková Gregorová, PhD.
doc. et doc. PaedDr. Pavel Hronček, PhD.

Rozsah: 384 strán
Náklad: 100 ks
Vydanie: druhé, doplnené a rozšírené
Obálka: Ing. Jana Vašková
Sadzba: Ing. Stanislav Kurimai

Vydala: Prešovská univerzita v Prešove
vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2025

ISBN 978-80-555-3569-2 (print)
EAN 9788055535692

ISBN 978-80-555-3572-2 (online)
EAN 9788055535722

ISBN 978-80-555-3572-2

9 788055 535722